

**АЗ ИСКАМ
ДА ТЕ ПОМНЯ
ВСЕ ТАКА ...**

ЛЮБОВНИ СТИХОТВОРЕНИЯ

ПОДБРАЛ: АТАНАС ЗВЕЗДИНОВ

София, 2005

©Атанас Звездинов съставител, 2005

© Дал Снат, издател

ISBN 954 – 8906 – 04 -X

Съдържание

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР.....	9
НАРОДНА ПЕСЕН	11
НАРОДНА ПЕСЕН	12
НАРОДНА ПЕСЕН	13
НАРОДНА ПЕСЕН	14
НАРОДНА ПЕСЕН	15
НАРОДНА ПЕСЕН	17
НАРОДНА ПЕСЕН	18
НАРОДНА ПЕСЕН	19
НАРОДНА ПЕСЕН	21
АЛЕКСАНДЪР ГЕРОВ	22
АЛЕКСАНДЪР ГЕРОВ	23
АЛЕКСАНДЪР ГЕРОВ	26
СЪН	26
АСЕН РАЗЦВЕТНИКОВ	30
ВЕСЕЛИН ХАНЧЕВ.....	32
ПРИКАЗКА.....	32
ВЕСЕЛИН ХАНЧЕВ.....	33
ПРЪСТЕН	33
ВЛАДИМИР БАШЕВ	34
ОБЕЩАНИЕ	34
ВЛАДИМИР БАШЕВ	35
НЕ СИ ОТИВАЙ	35
ВЛАДИМИР БАШЕВ	36
СЛЕДА В СНЕГА	36
ГРИГОР ЛЕНКОВ	37
ГРИГОР ЛЕНКОВ	39
ГРИГОР ЛЕНКОВ	40

ГРИГОР ЛЕНКОВ	42
ДИМИТЪР БОЯДЖИЕВ	44
С ДЪЛБОКА НЕЖНОСТ	44
ДИМИТЪР БОЯДЖИЕВ	46
УТЕХА	46
ДИМИТЪР БОЯДЖИЕВ	47
САМОТНОСТ	47
ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ	48
ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ	50
ЗЛАТНА ПЕПЕЛ.....	50
ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ	51
УТРО	51
ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ	52
ОТМИНАТА.....	52
ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ	53
СВЕТЪЛ СПОМЕН.....	53
ЖЪРТВОПРИНОШЕНИЕ.....	54
ДОБРИ ЖОТЕВ	56
ОТКРОВЕНИЕ	56
ДОБРИ ЖОТЕВ	57
БАЛАДА ЗА ЕДИНАКА	57
ДОБРИ ЖОТЕВ	59
ГОВОРИ ЛЮБОВТА	59
ДОРА ГАБЕ	61
НЕОБЯТНОСТ	61
ДОРА ГАБЕ	62
УСМИВКАТА	62
ИВАН ВАЗОВ	63
ЛЮЛЕКА МИ ЗАМИРИСА.....	63
ИВАН ВАЗОВ	65

ЗАНИК СЛЪНЦЕ	65
ИВАН ВАЗОВ.....	66
ГОРАТА ПИТАШЕ.....	66
ИВАН ВАЗОВ.....	67
ЕСЕН	67
ИВАН ВАЗОВ.....	68
ОЧИТЕ	68
КИРИЛ ХРИСТОВ.....	69
СРЕЩА В ПОЛЕТО.....	69
КИРИЛ ХРИСТОВ.....	70
БЕЗПОМОЩНА	70
КИРИЛ ХРИСТОВ.....	71
НЕАПОЛИТАНСКА ВЕЧЕР	71
НИКОЛА РАКИТИН.....	73
НЯКОЙ ПЕЙ В ЛЕСА	73
НИКОЛА РАКИТИН.....	74
СВАТБА.....	74
НИКОЛА РАКИТИН.....	75
НОЩТА ИЗВИШВА.....	75
НИКОЛА РАКИТИН.....	76
ОТ ЦВЕТАТА РОСНИ	76
НИКОЛА РАКИТИН.....	77
ПРОЛЕТНО СЛЪНЦЕ	77
НИКОЛА РАКИТИН.....	78
ЦЯЛА НОЩ В СЪНЯ СИ.....	78
НИКОЛА РАКИТИН.....	79
НОЩ.....	79
НИКОЛА РАКИТИН.....	80
ДА ИДЕМ ВЪН.....	80
ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ	82

ДОКЛЕ Е МЛАДОСТ	82
ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ	83
ВО СТАИЧКАТА ПРЪСКА АРОМАТ	83
ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ	84
НЕРАЗДЕЛНИ.....	84
ЛЮБОВ	88
ПЕТКО СЛАВЕЙКОВ.....	90
НЕ СТАВАЙ РАНО	90
ПЕТКО СЛАВЕЙКОВ.....	92
ДАЛ Е ЗВЕЗДИЦА	92
П. К. ЯВОРОВ	94
ДВЕ ХУБАВИ ОЧИ	94
П. К. ЯВОРОВ	95
НА ЛОРА	95
П. К. ЯВОРОВ	96
ЕЛА!	96
П. К. ЯВОРОВ	97
ВЪЛШЕБНИЦА	97
П. К. ЯВОРОВ	98
ПРЪСТЕН С ОПАЛ	98
П. К. ЯВОРОВ	100
ОБИЧАМ ТЕ.....	100
П. К. ЯВОРОВ	102
ЩЕ БЪДЕШ В БЯЛО.....	102
СЛАВЧО КРАСИНСКИ	103
НА ЛИЛИЯ.....	103
СЛАВЧО КРАСИНСКИ	105
ТИ МИ СПОМНЯШ	105
СЛАВЧО КРАСИНСКИ	107
ЗАД ЗЕЛЕНАТА ОГРАДА.....	107

СЛАВЧО КРАСИНСКИ	108
ТВОЙТЕ ПЕСНИ	108
СЛАВЧО КРАСИНСКИ	110
СТАМЕН ПАНЧЕВ.....	111
БАЩА И МАЙКА	111
СТАМЕН ПАНЧЕВ.....	112
ЗАБРАВА.....	112
СТАМЕН ПАНЧЕВ.....	113
ЦВЕТЯТА ВЕХНАТ	113
СТАМЕН ПАНЧЕВ.....	114
СТАМЕН ПАНЧЕВ.....	115
СТАМЕН ПАНЧЕВ.....	117
ТЕОДОР ТРАЯНОВ.....	118
ВЪЛШЕБНИЯ ГРОЗД	118
ТЕОДОР ТРАЯНОВ.....	120
КЪМ ЛЮБОВТА.....	120
ТЕОДОР ТРАЯНОВ.....	121
ВЕЧНО МЛАДИ	121
ТЕОДОР ТРАЯНОВ.....	122
ЗЛАТЕН СЪД	122
ТЕОДОР ТРАЯНОВ.....	123
ДАЛЕЧЕН ХОР	123
ТЕОДОР ТРАЯНОВ.....	124
НОЩНА АРФА	124
ТЕОДОР ТРАЯНОВ.....	125
МАГЕСАНА ГОРА	125
ХРИСТО СМИРНЕНСКИ.....	126
ХРИСТО СМИРНЕНСКИ.....	128
ХРИСТО СМИРНЕНСКИ.....	130
ХРИСТО СМИРНЕНСКИ.....	133

РОЗОВ ТРЪН В СЪРЦЕТО.....	133
ХРИСТО ЯСЕНОВ.....	134
ХРИСТО ЯСЕНОВ.....	138
ЦАНКО ЦЕРКОВСКИ	140
ЦАНКО ЦЕРКОВСКИ	144
ДА БИ ЗНАЛА, МАМО.....	144
-.....	145
НАРОДНА ПЕСЕН	146
НАРОДНА ПЕСЕН	147
НАРОДНА ПЕСЕН	148
НАРОДНА ПЕСЕН	149
ВМЕСТО ПОСЛЕСЛОВ.....	150

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

Булчински букет

Живеем във времена, в които действителността, като лумнал пожар, превръща какво ли не в стока, в предмет на покупко-продажба. Оттук възникват и страховете ни, да не загубим душите си в блъсканицата на ежедневието. Затова помолих приятел, талантлив поет - пазител на българската култура да ми помогне в избора на този букет от прекрасни интимни народни песни и стихове.

Не е лесно да предпочетеш едно цвете пред друго. Как да набереш букет от богата градина - разнообразна, разноцветна и благодарение на която, малък народ заема заслужено място сред народите.

За да е начало на поредица издания, ни се ще букета да е булчински. Да е такъв по смисъла на традицията: да бъде хвърлен, за да падне в ръцете на следваща, която на свой ред ще получи друг букет - подарък, за да го хвърли отново на друга.

Темата се породи от личното ми чувство, че въпреки усилията ми, моят живот

няма да е достатъчен да се отблагодаря на жената.

На паметта на майка ми, на сестра ми, на моята дъщеря, която исках от ранната ѝ възраст да се гордее , че ще е жена.

На всички приятелки, които с прегръдките си направиха моя живот по-топъл.

На многото, многото жени, които познавам и дори не подозират, че и те имат принос за човещината ми.

На всички жени, които не познавам, за това че дават живот и/или смисъл на живот.

Едва ли бих могъл да се отблагодаря на тази, за която досега не стана дума. Тя е приятелката, която преди 25 години се излъга да ме приеме за семеен партньор;

Да роди две деца – Дима и Дани, които носят частица и от мен. Приятелка, която всеки ден неуморно отдава заслуженото, да ме накара да се чувствам част от семейството – институцията, в която още не съм убеден.

С обич, в ръцете на Лидия предоставям този букет, вместо булченския, който вечно ще ѝ дължа.

Д-р Аднан Лидиянов

НАРОДНА ПЕСЕН

ОБЛАГАЛИ съ се момче и момиче
заедно да спават, нищо да не прават.
Момче си залага конче за петстотин,
момиче залага гердан за хилядо.
Момче си заспава като вакло ягне,
момиче кръпниче сън го не олавя.
-Обърни се, вакло ягне, тизе къде мене,
прегърни ме тизе през тънката снага,
целуни ме тизе по алени бузи.
Азе си прежалих гердан за хилядо,
а ти не прежалваш конче за петстотин.

НАРОДНА ПЕСЕН

ДВА СЕ МЛАДИ У ЛИВАДИ ЛЮБЯТ,
а те мислат – никой ги не знае.
Видела ги зелената трева,
па казала на зелена гора,
гора каже на вакли овчари,
овчар каже на сивото стадо,
стадо каже на студена вода,
а те мислат – никои ги не знае.

НАРОДНА ПЕСЕН

ДАЙТЕ СИТО и ситно решето
да пресеем юнакови двори,
да найдеме юнаково пръстен,
да питаме юнакова маця:
играе ле юнаково сърце?

-Игра, игра, един бог знае,
като вран конь в зелено ливаге.

-Дайте сито и ситно решето
да пресеем момините двори,
да питаме момината маця:
играе ли моминото сърце?

-Игра, игра, един бог знае,
като риба у студена вода.

НАРОДНА ПЕСЕН

ВИЛА мома зелен венец,
ден го вила, два китила,
на глава го умерила,
умерила, угодила,
взела стомни, та за вода,
лудо-младо ха по нея,
та ѝ взело зелен венец.
Мома била гърловита,
гърловита, гласовита,
та викнала колко могла:
“Леле варе мои братя,
дето да сте, тук елате,
да хванете лудо-младо.
Ни го бийте, ни губете,
при мене го докарайте,
да го вържа с руса коса,
да го бия с бели ръце,
да го стрелям с черни очи.”

НАРОДНА ПЕСЕН

ОЗДОЛ иде, мамо,
едно лудо-младо,
у меане било,
руйно вино пило,
пило се напило,
друми погрешило,
ю нас наминало,
на порти чукало.
Мале, мила мале,
йотвори му порти,
ю нас да вечера,
ю нас да ночева.
-Черко, мила черко,
немамо вечеру,
немамо постелю,
немамо възглавку,
немамо завивку.

-Мале, мила мале,
нъему е постеля,
моя равна снага;
нъему е възглавка,
мойта десна ръка;
нъему е завивка,
мойта руса коса.

НАРОДНА ПЕСЕН

КОНЯ яхам, коня аджамия,
аз по него дважд по-аджамия –
аз го карам ту долу, ту горе,
той ме кара на момини двори.
Първо либе на прозорци гледа;
първо либе догде да излезе,
спревари я нейзната майка
и потихом неи отговаря:
-Изляз, дъще, здрава неизлязла,
какъв юнак на двори е дошел,
как съм стара, че пак го аресах,
да бих млада, би го залюбила!

-Мълчи, мале, няма онемяла –
онемяла сляпа ослепяла:
аз го любя сега три години,
на четвъртата сам го кон докара! –

Юнак знае коня дека кара,
конче знае де юнака води.

НАРОДНА ПЕСЕН

ВЕЧЕР, малка моме,
девойче ле лудо,
вечерало ли си,
вино пило ли си?

-Не съм вечерало,
ни съм вино пило,
санош съм седело,
седело, плакало,
та съм наплакало
три филджана сълзи,
и един половин.

Па съм ги прекрило
с танка бела кърпа,
да се не нарасат,
да се не напращат.
Ако се напращат,
други че наплачем.

НАРОДНА ПЕСЕН

ОТИДОХ в росни ливади
на конче трева да косим.
Намерих либе в ливади,
дето косило, заспало.
Мрамор му камък възглаве,
троскот му трева постилкя,
ален му килим завивка,
ситна го роса избило.
Жал ми бе да го замина,
жал ми бе да го целуна,
а легнах гръбнос към него,
сладък съм сънец заспало.
Кога се ази събудих,
либе отпри мен станало,
станало и е бегало
и на камика писало:
“Либе ле щуро, глупаво,
като не знаеш да либиш,
що ли се, либе, нафачаш!

Що ми си легло зад мене,
та не си легло пред мене,
десна ми ръка възглавье,
с левата да ме пригърнеш,
два пъти да ме целунеш.”

НАРОДНА ПЕСЕН

СЪН СЪНУВАХ, Севделино, сън бълнувах,
сън за мене, Севделино, сън за тебе,
че станахме два гълъба,
два гълъба, два лятошни,
на високо подфръкнахме,
че кацнахме край морето,
край морето, сред морето
на бял камък самороден,
да си зобем дребен маргар.
Къде пойде гимиджийче,
плесна ръце, подплаши нъ,
на високо подфръкнахме,
че кацнахме край нивята,
край нивята, сред нивята.
Къде дойде пьдарчето,
с пушка гръмна, удари нъ,
теб удари по крилцето,
мен удари по сърцето.

АЛЕКСАНДЪР ГЕРОВ

МИГ

Желана и достъпна, ти лежеше
в леглото като бяла морска пяна.
Ти цялата в сияния гореше
и беше нежна и благоуханна.

Сърцето ми преливаше във тебе
и моя блян, и всичката ми кръв.
И с устните си меки ти изгреба
от моите последния ми дъх.

О, силен, властен порив да изчезна,
да се превърна в облак чист и лек,
във атома, от който съм заченат,
преди да стана след това човек!

Но туй бе невъзможно. После бавно,
безкрайно уморен изправих ръст.
И пак усетих върху своето рамо
противния хилядолетен кръст.

АЛЕКСАНДЪР ГЕРОВ

БЛАГОУХАНЕН ЖИВОТ

*С ласка
край мене, о, живот благоухан,
защо не спреш?
П. К. Яворов*

Благоуханният живот веднъж при мен се спря...
Пътувах аз по работа из някаква страна.

Нощувах в един селски дом и много морен бях—
щом легнах във леглото си, и тутакси заспах.

Аз вдишвах атмосферата, пропита с аромат.
Шумеше от портретите един далечен свят.

И ангели рисувани върху тавана чист
усмихваха се влюбени на фигури от гипс.

Със ласка ме обвиваше юрган от гъши пух,
когато неочаквано аз странен шум дочух.

Вратата се откряна и под лунна светлина
при мене влезе в стаята красавица една,

отметна с длан завивката, поспря се, затрептя
и като огнена вълна до мене легна тя.

Бе жива като риба тя, а нейните бедра
напомняха на борове във слънчева гора.

Като ливада беше тя окъпана в роса.
С пшеничен шепот шушнеша вълнистата коса.

Целувах аз устата ѝ със дъх на пчелен мед
и милвах аз гърдите ѝ, от сладък мир обзет...

А някъде през тази нощ се водеха войни,
измъчваха се хората, първични, слаби, зли,

абсурдно и безсмислено, в един затворен кръг,
човешката история блуждаеше без плът.

А мене ме обгръщаше покой и топлина,
държеше ме в прегръдките си младата жена.

За мен не съществуваше ни смърт, ни смут,
ни страх –
една всевечна истина аз тази нощ узнах...

Сърцето ми узряваше във сладост като плод...
Добре дошъл, благоухан, пленителен живот!

АЛЕКСАНДЪР ГЕРОВ

СЪН

Под одеялото ти лежеше до мене.
Твойто голо тело на рози ухаеше.
Твойте очи гледаха странно засмени.
Твойте коси бяха разкошни и мамещи.

Аз копнеех за кожата мургаво-сребърна.
Аз жадувах за устните меки и сочни.
Ти сега бе щастлива и в добро настроение,
но се плаших от твоите ласки и не смеех
да почна.

Само чувствах до себе си твоята близост.
Чувствах твоя живот, твойто меко ухание...
О, защо си сега тъй прекрасна и мила,
ти, която в света за мен и нехаеш.

После бавно, насила, аз се събудих.
Пролетта хвърляше цветя из стаята.
Сърцето ми тупкаше трескаво, лудо.
И разбрах, че все още аз те желая.

Този сън, този сън всяка нощ да сънувам,
да лежа до телото ти в топлата стая...
Знам, че ти ще си идеш, ти в мен не си влюбена,
но повярвай, сънят бе тъй мил и приятен.

АСЕН РАЗЦВЕТНИКОВ

За нея ли, малки мушици, за нея ли плачете –
момичето с двете зелени звезди под клепачите?

Клепачите – тъмни върби над замислено езеро,
и двете лунички – от влюбен магесник
извезани.

Лежа във тревата и тихичко шепна ти името –
десета година, откак си безвестно заминала.

Десета година как чакат очите ми, слепите,
десета година как бавно угасвам сред степите.

Аз зная, че ти си навеки за мене загубена,
но все пак люлея и лъжа сърцето си влюбено,

но все пак те диря в степта със коприна
замрежена
но все пак те виждам низ друми пусти
крайбрежия

но все пак те викам – и теб, и нощта, и
утехата –
и слушам: как шушне безкрая и смее се ехото.

АСЕН РАЗЦВЕТНИКОВ

Остана ми спомен за здрач и за цъфнали клони–
ах, бял полюлей в теменужната нощ окачен,
остана ми само трохата, която отрони,
ти, пътнице тъмна, случайно поспряла при мен.

И може би ти си отдавна забравила всичко –
целувката, здрача и лекия бял полюлей,
но мойта душа като малка затворена птичка,
години от тази едничка трошица живеј.

И ето: тръби пак горняка и зима се спуца,
а птичката, сита и топла, все пей във ноцта –
все пей как ще тръгна аз сам със железни обуца
да ходя и дира, и питам за теб по света.

И нека да бъдеш – през девет царства във
десето:

ще дойда през огън и преспи, и вятър суров...
Вземи ми ръцете, вземи ми очите, сърцето
в отплата за твойта едничка трошица любов.

ВЕСЕЛИН ХАНЧЕВ
ПРИКАЗКА

Под дъжда, който чука невидим в листата,
двама крачим без път и сами.
Няма вик на дървар, ни пътека позната.
Само тъмният вятър шуми.

Вземам тихо ръката ти, хладна и бяла
като гълъб, спасен от дъжда.
Отстрани на косата ти свети изгряла
една малка дъждовна звездица.

Стой така, стой така. Нека тя да ни свети.
Нека тя да ни води в леса.
Може би ще намерим вълшебното цвете,
дето прави добри чудеса.

Ще му кажем тогава: «недей ни разделя.
Равнодушни недей ни прави.
Ако искаш, вземи ни и хляб, и постеля,
топлинка само в нас остави!»...

Но в косатати вече звездата не свети.
Мълчаливи вървим из леса.

Ах, къде да намерим вълшебното цвете,
дето прави добри чудеса?

ВЕСЕЛИН ХАНЧЕВ ПРЪСТЕН

За твойто тихо идване, което
все още в мен отеква като гръм,
за даденото и назад невзето,
за прошката, че с теб съм и не съм,
за думите, понякога спестени,
за ласките, които не спести,
за силата, която вля у мене,
когато беше най-безсилна ти,
за туй, че бе на мое име кръстен
и твоя лош, и твоя хубав час,

на твоя малък пръст наместо пръстен
горещите си устни слагам аз.

ВЛАДИМИР БАШЕВ

ОБЕЩАНИЕ

Не помня беше ли красива.

Понякога

от близостта

очите губят своята сила

да виждат видими неща.

Аз само те усещах

в тънки

и доверчиви рамена,

погубвах

устните ти звънки,

приемах

твоята топлина

и две извити,

две горещи

ръце,

родени за криле,

трепереха на моите плещи

и бещаваха небе.

ВЛАДИМИР БАШЕВ
НЕ СИ ОТИВАЙ

Аз търсех своя верен образ
по всички знайни правила,
но виждах

ту черта,

ту отрез

във счупени

огледала

и бе надежда непозната

мигът

когато засиял

на твоите очи

в дъната,

за пръв път се огледах цял.

Навярно си била пристрастна,

но аз внезапно се явих

красив и смел,

с осанка властна,

с душа прозрачна като стих.

И днес,

протегнати във немощ,

ръцете ми са само глас:

Не си отивай!

Ти отнемаш

това,

което станах аз.

ВЛАДИМИР БАШЕВ

СЛЕДА В СНЕГА

Нежност, нежност...
Светла снежност,
непокътнат равен сняг,
със една следа все пак
тънка, тъничка, момичешка
подир тебе лудо тичаща,
цялата от смях и пеене
и изчезнала в люлеене
на корони и на клони,
от които сняг се рони
и над стъпките все пак
непокътнат равен сняг,
светла нежност,
нежност, нежност...

ГРИГОР ЛЕНКОВ

Не поглеждай ме с тия очи,
в никой сън досега несъзирани!
В тях безмерната нежност личи,
в толкоз други ненамирана.

Не приказвай ми с тия уста,
в никой сън досега нецелувани!
Няма думи тъй сладки в света
като твоите нийде нечувани!

Не докосвай ме с тия ръце,
в никои досега непогалвани!
Те запалиха в мойто сърце
чудни тръпки, до днес незапалвани.

Че прониза ме погледа твой,
че усмивката весела носи ми
дълги нощи без сън, без покой,
че изгарям от всяко докосване

и не смея, не смея от смут
да повторя словата, изричани
в толкоз нощи със шепот нечут
колко много от мен си обичана!

1956

ГРИГОР ЛЕНКОВ

Сякаш не е имало
никава раздяла...
Ти стоиш пред мене
бяла, бяла, бяла.

Пее и повтаря
наизуст гората
твоите заглъхнали
думи в тишината.

Знам, не съществува
никаква раздяла.
Ти стоиш пред мене
бяла, бяла, бяла.

И тъкат снежинките
тихо, непрестанно,
твоята разкошна
сватбена премяна.

1962

ГРИГОР ЛЕНКОВ

ВЕЧЕР

Тя се съблече. С две ръце
косите си прибра;
и сред върбите засия –
топола без кора.

Кръжейки, ято от скорци
над нея изшумя;
тя бе сама – на тоя бряг,
на цялата земя.

Разпали залезът пожар
във нейните коси –
и тръгна към реката тя
пожара да гаси.

Пристъпваше като сърна –
с най-тихия вървеж.
И цялата бе светлина,
тревога и копнеж.

Не се обърна ни веднъж,
спря на самия бряг
и свечерената вода
опита бавно с крак.

ГРИГОР ЛЕНКОВ

ОТ: ДВЕ ПОСЕЩЕНИЯ НА ЦВЕТА

2.

В съня ми цяла нощ с копита би пръстта –
вилня, препуска, сече конницата на пороя.

...Над веждите ти преждевременна черта –
от сабята на мълниите, обич моя!

Предесенна бразда на твоето чело,
по-гладко от стебло на сребърна тополка.
Отлита лятото с пречупено крило
и дългият му вик отеква в тебе с болка.

Ах, лято...През лятото ти бдя над моя син,
една ли нощ над крехкия му сън осъмна...
Сега нощта в очите ти кой ще гаси –
натрупаната нощ!...
Обичам те безсънна!

Върху косите ти е паднал лунен прах,
в смеха ти глъхне стона на среднощни сови.
Очите ти...И двата обръча под тях –
на щастieto тъмните подкови.

Разсъмва. Ти простираш в изгрева пране,
ръцете ти светлеят – два гълъба гриви.

...В очите ти препускат огнени коне
и вейт съдбоносни гриви.

5.ix.1976

(11 години от сватбата ни)

ДИМИТЪР БОЯДЖИЕВ

С ДЪЛБОКА НЕЖНОСТ

С дълбока нежност стискам ти ръцете,
целувам пръстите ти - и не знам
дали е диган на земята храм,
където тъй да любят боговете –
тъй както аз те любя, о жена,
сияние във мойта тъмнина.

Като жътвар, приседнал за почивка,
достигнах морен гостолобний праг
на твоя дом – във привечерний мрак
на скъден ден. С чарующа усмивка
разтвори ти заключени врати –
като бездомник клет ме приюти.

И сетне без почуда ти погледна
внезапните нечакани сълзи,
които гордостта ми не смрази. –
Склонена, без учудване, но бледна,
видя ти, в своите ръце ме впи
и жадно топлиите сълзи изпи.

С приветни думи на утеха нежна
ти тихо ми душата просветли,
и дълго моето лице гали
с ръка внимателна и белоснежна.
Не помня – казах ли ти нещо аз?
Не помня – може би ридах без глас.

С дълбока нежност гледам те в очите,
целувам ти ръцете – и тъжа,
че може би в безплодната лъжа
на думите, тъй бледни, тъй изтрити,
ти няма да откриеш, о жена,
как аз те любя в мойта тъмнина!

ДИМИТЪР БОЯДЖИЕВ

УТЕХА

Смарагди се топят във твоите очи.
Зелената и искрометна влага
на твоя взор, вълнуващ като сага,
в дълбоко-нежна искреност те обличи.

Устата ти, макар и трепетна, мълчи,
но ласки съкровени предполага. –
Бленувам те, неизразимо драга,
на близката интимност в топлите лъчи.

Аз знам, че в пламнали вълни ще гина,
душата ти ще диря плачущ, може би,
в боязън и копнение безгласно, -

и в теб ще найда вечната чужбина...
Но гневен укор няма да те оскърби
в утехата на ложе сладострастно!

ДИМИТЪР БОЯДЖИЕВ

САМОТНОСТ

В скръбта на леката дрезгавина вечерна
ний дирим милосърдие един към друг.
Пред нашия праг замира смътният отзвук
на улицата празношумна и мизерна.

Аз мисля, че русалка някаква почива
в коприната на твоя розов пеньоар.
Приведен, слушам те – и като нежен чар
дъхът на твоят сладко тяло ме опива.

Преданно скрий ме във прегръдките си топли,
о моя скръбна, възхитителна жена:
така сърдечно приласкан, с прикрити вопли,

аз тихо ще ти шъпна – нейде как умира,
в самотност непобедна и в злочестина,
една душа съзвучно-тъжна като лира...

ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ

Аз искам да те помня все така:
бездомна, безнадеждна и унила,
в ръка ми вплела пламнала ръка
и до сърце ми скръбен лик склонила.
Градът далече тръпне в мътен дим,
край нас, на хълма, тръпнат дървесата
и любовта ни сякаш по е свята,
защото трябва да се разделим.

"В зори ще тръгна, ти в зори дойди
и донеси ми своя взор прощален -
да го припомня верен и печален
в часа, когато Тя ще победи!"
О, Морна, Морна, в буря скършен знак,
укрий молбите, вярвай - пролетта ни
недосънуван съм не ще остане
и ти при мене ще се върнеш пак!

А все по-страшно пада нощ над нас,
чертаят мрежи прилепите в мрака,
утеха сетна твойта немощ чака,
а в свойта вяра сам не вярвам аз.
И ти отпущаш пламнала ръка
и тръгваш, поглед в тъмнината впила,
изгубила дори за сълзи сила. -
Аз искам да те помня все така...

ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ

ЗЛАТНА ПЕПЕЛ

Поведох те низ пътища потайни
на своя храм към скривания вход –
убих девствеността на свойте тайни
и поверих ти целий си живот.

И казах: - Похищавай плод след плод,
за тебе брани, никому незнайни –
на скръбна нощ под глъхналия свод,
на утрото в усмивките безкрайни.

Ела, презри мъждения и дим –
на първий жар отдай се до забрава,
и нека тъмен страх те не смути,

защото ние няма да скърбим!
- Знай, златна пепел винаги остава,
кога сред огън младост отлети.

ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ

УТРО

След бури – мир и тишина,
след нощ – безбрежна светлина,

над равноширнатия път
лучите вихрен танц въртят.

Път царствен царствено поел,
високо плува горд орел.

И аз, пиян от светлина,
в зорите ранни на деня,

повярвал в слънцето, вървя
през буйно-зрейнали нивя

и слушам радостно-смутен
как шепне утрото над мен

с дъха на ранните цветя:
ще дойде тя, ще дойде тя.

ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ

ОТМИНАТА

На мласотта ѝ белите цветя
не бяха вечерна тъга познали
и с тях окичена вървеше тя
да буди радост в чуждите печали;
в очите ѝ на пламенни възторзи
разискряха се пламен рой звезди
и жаждаха милувки двете рози
напъпили връх нейните гърди.

Тя в златолунна нощ ме позова
на празник, на безименни наслади,
но неразбрала грешните слова,
душката девствена не се обади,
че спяха в нея, първи сън заспали,
на младостта ми белите цветя –

а днес по нея всеки поглед жали,
че те цъфтят, ала повехна тя...

ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ

СВЕТЪЛ СПОМЕН

Светлий спомен за теб е кат книга любима,
денонощно пред мен е разтворена тя...
Аз съм вечно в лъчи, аз съм вечно в цветя,
сляп за тъмната нощ и злокобната зима.

Всеки ред буди в мен непознати мечти,
на безбройни слънца грей ме трепетът златен,
ти се носиш над мен като лъх ароматен
и сърцето ти в блян до сърце ми трепти.

И живеем в страни, чийто мир не смущава
ни суетна мътва, ни гнетяща печал;
любовта ни е чист, непомътен кристал,
и със звездни венци вечността ни венчава.

Там летим и цъфтим сред цветята – цветя;
окрилени души нивга страх не обзима...
Светлий спомен за теб е кат книга любима,
денонощно пред мен е разтворена тя...

ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ

ЖЪРТВОПРИНОШЕНИЕ

В зори разискрен, брачни пир угасна
на морна вечер в тихите вълни
и над сърца ни бог на жажда властна
крила широки властно наклони.

И мълком влезли в сънните покои,
де други пир ни готвеше нощта,
сами свалихме ний венците свои
и смутно спряхме – жад и нагота!

Той, властен и весталка да прелъсти,
пристъпи – и не сетих аз кога
вля сладък пламък в самите ми пръсти,
впил в огнен обръч моята снага.

Аз чух възторжни устни да се впиват
по моите бели снежни колена
и вопли пламенни да ме заливат
като вълната – пламенна вълна.

И в буйно пожеланье взор извила,
в кръвта си чула химна да звучи,
аз паднах нежна – и със сетна сила
протегнах устни и закрих очи.

*

Когато сепнах клепки уморени,
по устните ми лепнеше нектар
и бледен дим се виеше над мене,
като над новоосветен олтар.

ДОБРИ ЖОТЕВ

ОТКРОВЕНИЕ

Юлско слънце над ледна пустиня.
Ураган над притихнал боаз.
Ти пристигаш при мене – и жаден,
и задъхан посрещам те аз.

И от пориви смерч ни завърта.
Всичко става повеля и зов.
Кой е казал, че може да има
втора, и трета, четвърта любов!
Кой е казал? Пак нека си казва!
Ни съм втори, ни трета си ти. –
Всяка обич гори негоряла,
със лъчи неблестели блести.
Всяка обич е звън непрозвънвал,
нова истина, цвят нецъфтял.
Всяка обич е свят неизследван,
първо раждане, ек неечал.

Погледни, необятното мами,
в път ни мами, далечен и нов.
Моя млада любов неживяна,
моя първа любов.

ДОБРИ ЖОТЕВ

БАЛАДА ЗА ЕДИНАКА

Изсмука слънцето снега от урвите.
Пропъди на веевиците воя.
Дъхти на пръст, на размразена пръст,
на корени, на злак, Вълчице моя!

Усещаш ли? В земята бродят сокове.
По жилите пробягват жадни тръпки.
Бъди добра – не ме оставяй сам,
сред нощите ме мамят чужди стъпки.
А идат нощи, нощи! Неочаквано
замайват ноздрите нивя орани.
Далечно биле с неусещан дъх
гори гърдите като прясна рана.

Не чуваш ли? От бездната на нощите
долитат гласове. зове усоя,
зоват листа. Не ме оставяй сам,
не ме оставяй сам, Вълчице моя!

В такива нощи сплетените повици
притягат гърлото ми в огнен спазъм,
изтръгнат вой, сто века неумрял,
изтръгнат зов, сто века неизказан.
На моя зов вълчица нейде в тъмното
отвърща премаляла и ме мами.
Отвърща друга, трета... И към тях
като насън повежда ме кръвта ми.

Тогава ти ме спри с милувки-мълнии!
Не спра ли, оглушал от повика и воя,
при себе си със нокти ме задръж,
със зъби ме задръж, Вълчице моя!

ДОБРИ ЖОТЕВ

ГОВОРИ ЛЮБОВТА

Аз ида като истинност, която
огрява слепотата на душите ви.
Аз ида като чистота предвечна,
за да избистрят с нежна длан очите ви.
Аз ида като дишане, което
се ражда с вас и вас ви ражда.

Не ме наричайте лъжовна,
когато в мое име лъжете!
Не ме наричайте продажна,
когато ме продавате!
Не ме притягайте във дрехата
на вашата креслива чест!
Не ме преследвайте като престъпница!
Не пипайте цветята на духа ми
с отровните ръце на завистта!
Не се ровете в чистия ми извор!

Аз водя по реките на кръвта ви
победите на вашето безсмъртие.
И пея там
И страдам тук.
В нетрайността си – трайна,
нетрайна – в трайността.

ДОРА ГАБЕ

НЕОБЯТНОСТ

Обичам тая необятност
на разстоянията и далечините:
да мина хоризонта, да достигна друг,
и цялата пред мене широта
да вместя в себе си!
Но тя е като теб неуловима.
Къде си?
Думите ти, погледа ти, твоята усмивка?
Тях ли диря,
те ли ме зоват?
Но ако някога ги уловя,
ще се усмихнеш ли на моето мълчание,
тъй както се усмихваше на моите думи?
Ще ме погледнеш ли без укор,
тъй както ме поглеждаше, когато
забивах ноктите си в твоята ръка?
Къде си?
В шума ли на морето се разливаш,
във гънките на времето ли скрит,
или те носи вятърът
по цялата вселена?
Но как да вярвам, че си в нея,
когато си в сърцето ми все още?!

ДОРА ГАБЕ

УСМИВКАТА

Една усмивка –
и цъфнаха бадемите веднага,
засмукаха пчелите розов цвят.

Една усмивка само –
и вече друг е тоя свят.

Една усмивка –
и до болка синьо е небето,
гушат се една във друга
планините
и въздухът е опиянен.

Една усмивка –
и не ми трябва нищо друго;
една усмивка стигна,
за да е цялата вселена в мен.

ИВАН ВАЗОВ

ЛЮЛЕКА МИ ЗАМИРИСА

Из съседната градина
люлека ми замириса.
Ум далеч назад замина
и сърце ми болно сви са:
върнах се в цветуща младост
сетих трепети и сладост,
люлека ми замириса.

Сетих всичко, що веч няма,
дето бе и вече скри са:
ний разхождаме се двама
(как душа ми се униса!)
в майска нощ в градина млада
под небесната лампада.
Люлека ми замириса.

Колко думи страстни, нежни
(ах, сърце ми сладко сви са!)
там при картопите снежни!
А зефирът заразниса
мирис люляков над нази –
от любовен лъх талази.

Люлека ми замириса.

Дълго ходехме двамина
из заспалата градина.
Моята душа опи са
на живота с аромата,
лунният светлик изписа
сенките ни по земята.

Люлека ми замириса.

ИВАН ВАЗОВ

ЗАНИК СЛЪНЦЕ

*Пускай умру, но я умру – любя.
Пушкин*

Заник слънце. Но все любя още
светли блянове и майски нощи,
красотата, чарът и чудесни,
любовта с възторзите и небесни –
(в тия гърди – пак трептежи пресни):
аз все любя още.

Заник слънце. Но все любя жежко
тоя свят – на плач и смях долина,
пълна с храсти и цветя градина –
на битъето нектара, пелина –
(близко ми е всичко чловешко):
аз все любя жежко.

Заник слънце... но все любя нежно
усмихът приветен на зората –
сънищата млади на душата,
на живота – туй море безбрежно –
бурите и песента крилата –
аз все любя нежно.

ИВАН ВАЗОВ

ГОРАТА ПИТАШЕ

Днес сам, умислен скитах се в гората,
но самотийте и пълни с тебе бяха:
зефиреца, листата, тишината
дори все твоего име ми шептяха.

Гората цяла беше наскърбена,
че сам ме вижда, а ни знайше – двама
и питаше ме тихо, удивена:
«защо я тука няма?»

ИВАН ВАЗОВ

ЕСЕН

Есен. Сам съм. По полето
изгоряло, голо, дето
през май лани бяхме двама,
ни цветя, ни мирис няма –
от печал е то обзето.

Но какво ми пак ухае
тъй приятно? Откъдя е
тоя мирис благодатен?
Де цветя тук? Ах, това е
твоят спомен ароматен.

ИВАН ВАЗОВ

ОЧИТЕ

Аз често искам с поглед да проникна
в душата ти, но ключ стои на храма –
кат през прозорче някакво да вникна
в сърцето ти, но то прозорче няма.

Едните ти очи за мен оставят,
във тях чета, в туй живо огледало
свят цял живеи, мечти, лучи играят.
 Душа, сърце се е събрало.

О, чуден взор, кога те тебе няма,
зловеци призраци духа ми стряскат,
съзра ли те – когато пак сме двама, -
слънца, слънца в нощта ми бляскат!

КИРИЛ ХРИСТОВ

СРЕЩА В ПОЛЕТО

Вървя самотен, тих. Около мен
градини и ливади зеленяят.
звънци на стадо татък нейде пеят.
загасва в облаците душний ден.

Аз чакам те. Изглеждат се очи ми.
Сърцето ту замира, ту трепти,
и ангелът хранител в мен шепти
като молитва чудна твойто име.

Но ето, идеш! Зърнал те едвам –
и дивна светлина небето рони,
и дишам аз вълшебно благовоне,
и целий свят превръща се на храм.

1922

1941

КИРИЛ ХРИСТОВ

БЕЗПОМОЩНА

Тя беше толкоз нежна, че през нея
като да светеше. И всеки ден
по-бледа бе. Аз тръпнех, без да смея
да мисля, що би станало със мен...

Ноще не спеше тя, а щом зората
във нашите прозорци заблести,
затваряше очи си, светлината
да не прогони шеметни мечти.

Тя струна бе под моите милувки.
И плач и смях безумен беше тя.
Живееше тя само от целувки,
от песни и от мирисни цветя.

И все пак с власти неизповедими
туй крехко до безпомощност дете
сломи у мене сили несломими
и като волна птичка отлете.

1922

1941

КИРИЛ ХРИСТОВ

НЕАПОЛИТАНСКА ВЕЧЕР

Отмина тежкий душен ден, угасна
с последните на слънцето зари,
мечтателност и сянка сладострастна
всъде брега на любовта покри.

След малко – гледай, татък в небесата,
далечен хълм се в пурпур открои –
какво ли е? Пожар? Или луната
зад тъмни чукари се потай?

Кокетката...Надникна тя, и ето
усмивката ѝ трепет благ разля,
събуди се, разшава се морето
и към брега притисна се, преля.

Сърцето се в чаровен мир пренася:
море, Везувий срещу нас дими...
И ние на прохладната тераса
до късна нощ останахме сами...

И дълго хубавелката сияйна
на трепетни колене аз държах...
Нощта е тъй тържествена, омайна -
да минем без любов ще бъде грях.

1897

1903

НИКОЛА РАКИТИН

НЯКОЙ ПЕЙ В ЛЕСА

Някой пей в леса – отвъд реката.
Глас звънлив се на вълни люлей –
пълна е с копнежи тишината,
пълна е със спомени душата –
песен мен позната някой пей.

Всяка дума е могъщо страдна
всеки звук ме трепетно владей.
Някой пей за волята безвладна,
пей за любовта безумно сладна,
ах, за мойта младост някой пей.

Някой пей – зове душа незнайна
в тъмното мълчание на леса.
Дивно вечната зове ме тайна
на нощта тържествено сияйна
под безбрежни родни небеса.

НИКОЛА РАКИТИН

СВАТБА

На необятний шир сред храма
вечна ни поведе двама
стар кръстник – равнобудно слънце.
Денят бе шествие богато:
гърмяха музики и звънци,
блестяха мантии от злато.

И морни срещна ни на прага
кат майка ноц с усмивка блага,
запали свеци от светулки,
постла легло от цветове
и ни приспа хор от цигулки
от разлюлени класове.

НИКОЛА РАКИТИН

НОЩТА ИЗВИШВА

Нощта извишва звездния си купол,
струи златиста мека светлина.
Наситен с мирис, въздухът е топъл
и сочен като устни на жена.

О, тая нощ на блянове и сладост!
Опива ме и гали, и зове
дъхът на кипналата буйна младост
в безбрежни равнини и лесове.

Усещам да звъни по всички жили
мъзгата на дървета и треви,
с води, през ниви път извили,
копнежа си земята ми мълви.

Копнеж по нещо светло и далечно,
разискрил широко звездния покров,
духа ми окрили с надежда вечна,
сърцето ми изпълнил със любов.

НИКОЛА РАКИТИН

ОТ ЦВЕТЯТА РОСНИ

От цветята росни и тревите
китка сви ми ти и аз ти свих.
Украсихме си с венци главите:
ти невеста, твоят аз жених.

Сплетохме ръце с дълбока нежност,
сляха се уста с устата в плам.
Бе прозрачна синята безбрежност
и тържествено бе като в храм.

Птички пееха молитва свята,
ниви шепнеха ни сладка реч
и излязло слънце над гората
благославяше ни отдалеч.

НИКОЛА РАКИТИН

ПРОЛЕТНО СЛЪНЦЕ

Раннобудно, слънцето разтвори
необятните небесни двори.
Равен път пое, далеч поглежда
как земята буди се с надежда

Тръпне млад юнак, сърце припада –
ще прегърне годеница млада.
Росни китки кичат й гърдите
и венци зелени по косите.

Срещат го със песни – скъпи дари –
отдалеч калесани сватбари
И на всички слънцето поднася
с радост пълна златната си чаша.

НИКОЛА РАКИТИН

ЦЯЛА НОЩ В СЪНЯ СИ

Цяла нощ в съня си чувах аз
тайнствен някакъв неземеен глас
чувах от душа далечен зов,
пълен с нежност и любов.

И кога събудих се, над мен
тих и мъдър се люлейше ден.
Химн възнасяха му в хор
птички в пролетний простор.

Като озарени небеса
се разтвори моята душа:
да прегърна всичко бях готов,
пълен с нежност и любов.

НИКОЛА РАКИТИН

НОЩ

Облякла бе ношта прозрачна
копринена одежда брачна,
забола бе си тя луната
кат мак разцъфнал на главата
и бе нанизала звездите
кат диаманти по косите.

И тъй бе тая нощ прекрасна,
тъй тайнствена и сладострастна,
тъй аз лежах в тревата мека,
облъхнат от безкрайна нега,
като че беше се допряло
до мене младо, топло тяло.

НИКОЛА РАКИТИН

ДА ИДЕМ ВЪН

Да идем вън, да идем на открито –
навън е чудна пролет, погледни:
небето е като стъкло измито,
от птичи песни въздухът звъни.
Люлее се зелена свежа свила,
с венчални дрехи вишните цъфтят,
с чадъра си лозата е обвила
беседката – любимия ни кът.

Да идем там, и там един до други,
опиянени от зеленини,
в души ни ще разцъфнат теменуги,
ще се разведрят ширни висини.
Погълнати от спомени за младост
сами, глава допрели до глава,
ще ни погали отлетяла радост
със нежността на нявгашни слова.

Как на мечтите ручеят изтече,
несетно как угаснаха слънца!
Красят чела ни бели къдри вече
и грижите набръчкаха лица,
но има нещо, що не мре в души ни
и ги разбужда с порив чист и свят,
когато звъннат птици из градини
и вишните отново разцъфтят!

ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ

ДОКЛЕ Е МЛАДОСТ

Докле е младост, златно слънце грей,
сърцето златни блянове лелей.
Докле е младост, леко път се ходи
и леки са световните неслоди.

Докле е младост, всичко е шега;
не хвърля сянка на сърце тъга;
дори тъгата извор е на радост –
докле е младост, ах, докле е младост!

ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ

ВО СТАИЧКАТА ПРЪСКА АРОМАТ

Во стаичката пръска аромат
оставена от тебе китка цвете,
тоз аромат душата ми в мечти
при теб унася, свидно мое дете.

И виждам те, унесена в мечти
за мен, подпряла чело на ръцете...
Во стаичката пръска аромат
от теб оставената китка цвете.

ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ

НЕРАЗДЕЛНИ

Стройна се Калина вие над брега усамотени,
кичест Явор клони сплита в нейни вейчици
зелени.

Уморен, под тях на сянка аз отбих се да почина
и така ми тайната си повери сама Калина –

с шъпота на плахи листи, шъпот сладък
и тъжовен:
«Някога си бях девойка аз на тоя свят лъжовен.

Грееше ме драголюбно ясно слънце от небето,
ах,но друго слънце вече мене грееше в сърцето!

И не грееше туй слънце отвисоко, отдалеко –
грееше ме, гледаше ме от съседски двор
напреко.

Гледаше ме сутрин, вечер Иво там от бели
двори
и тъжовна аз го слушах той да пее и говори:

«Първо либе, първа севдо, не копней,
недей се вайка,
че каил за нас не стават моя татко, твойта
майка.

Верни думи, вярна обич, има ли за тях развала?
За сърцата, що се любят, и смъртта не е
раздяла!»

Думите му бяха сладки – бяха мъките горчиви –
писано било, та ние да се не сбереме живи...

Привечер веднъж се връщах с бели менци от
чешмата
и навалица заварих да се трупа от махлата,

тъкмо пред високи порти, там на Ивовите
двори, -
«Клетника – дочух между им да се шушне
и говори –

право се убол в сърцето – ножчето му още
тамо!»
Аз изтръпнах и изпуснах бели медници от рамо.

През навалицата виком полетях и се
промъкнах,
видях Ива, видях кърви... и не сетих как
измъкнах

остро ножче из сърце му и в сърцето си
забих го,
върху Ива мъртва паднах и в прегръдки си
обвих го...

Нек сега ни се нарадват, мене майка, нему
татко:
мъртви ние пак се любим и смъртта за нас
е сладка!

Не в черковний двор зариха на любовта двете
жъртви,
тамо ровят само тия, дете истински са
мъртви –

а погребяха ни тука, на брега край таз долина...
Той израстна кичест Явор, а до него аз Калина;

той ме е прегърнал с клони, аз съм в него
вейки свряла.
За сърцата, що се любят, и смъртта не е
раздяла... »

Дълго аз стоях и слушах, там под сянката
унесен,
и това, що чух, изпях го в тая моя тъжна
песен.

ПЕТКО СЛАВЕЙКОВ

ЛЮБОВ

В гърдите ми любов, ужасно
от нея страдам и горя,
издъхвам за лице прекрасно,
не смея пак да му явя.

Надежда няма зарад мене,
живот ми пълен със беди –
едничко ми са утешенье
на небо ясните звезди.

Към тях очите си аз впивам
и къмто красни цветове,
там аз тъгите си откривам
с сърдечни пусти ядове.

Цветята, гледам, оживява
нощната росна хладнина,
любов пък мене изсушава
и губи в млада младина.

От ден на ден все вена, съхна.
Без животворната роса
на любовта ти ще издъхна,
как цвят ще клюмна под коса.

1852

ПЕТКО СЛАВЕЙКОВ

НЕ СТАВАЙ РАНО

Не ставай рано пред зора,
не ходи, либе, за вода.
Не дрънкай менци ковани,
не троши златни колани.
Кални са друми широки,
мътни са води дълбоки,
меки постелки готови
на нашите равни дворове.
Да легнем, пиле, и двама,
сладко да спиме и двама.
Да легнем двама сред двора,
да легнем тамо под бора –
на него има три гнезда,
на трите гнезда – три славья,
наредом пеят и трите –
да им слушаме песните.
Единий пее от вечер,
другий пък пее посред нощ,
а третий пее у зори,
каквото всички по гори.

Той, гдето пее от вечер,
негова песен говори:
- Лягайте, спете, два млади! –
Той, щото пее посред ноц,
излека пее и дума:
- Прегръщайте се, два млади! –
Третий, що пее у зори,
весело пее и дума:
- Хади, ставайте, два млади!

1852

ПЕТКО СЛАВЕЙКОВ

ДАЛ Е ЗВЕЗДИЦА

Дал е звезда,
светла зорница,
ил месец есен
на свод небесен?

Не е звезда,
светла зорница,
ни месец есен
на свод небесен.

В зори ранила
девойка мила,
грей хубавица
като зорница

Ружин цвят пресен
по-драг не бива,
цвят е чудесен,
ружа е жива.

Снага й крехка,
коса й рехка,
месец й лице,
очи – звездици.

А, докоги ща,
о, гълъбице,
любов да ища
и красно лице!

Пред да повене,
дай го на мене –
ден да не губя,
все да го любя.

1854

П. К. ЯВОРОВ

ДВЕ ХУБАВИ ОЧИ

Две хубави очи. Душата на дете
в две хубави очи; - музика – лъчи.

Не искат и не обещават те...

Душата ми се моли,

дете,

душата ми се моли!

Страсти и неволи

ще хвърлят утре върху тях

булото на срам и грях.

Булото на срам и грях –

не ще го хвърлят върху тях

страсти и неволи.

Душата ми се моли,

дете,

душата ми се моли...

Не искат и не обещават те! –

Две хубави очи. музика, лъчи

в две хубави очи. Душата на дете

П. К. ЯВОРОВ

НА ЛОРА

Душата ми е стон. Душата ми е зов.
Защото аз съм птица устрелена:
на смърт е моята душа ранена,
на смърт ранена от любов...
Душата ми е стон. Душата ми е зов.
Кажете ми що значат среща и разлъка?
И ето аз ви думам: има ад и мъка -
и в мъката любов!

Миражите са близо, - пътя е далек.
Учудено засмяна жизнерадост
на неведение и алчна младост,
на знойна плът и призрак лек...
Миражите са близо, - пътя е далек:
защото тя стои в сияние пред мене,
стои, ала не чуе, кой зове и стене, -
тя – плът и призрак лек!

Драгалевски манастир,
август 1906 г.

П. К. ЯВОРОВ

ЕЛА!

Очите ти са звездни небеса.

Косата ти е здрачния воал
на късна вечер, твоята коса!

Дъха ти – свеж момински дъх,
на юга съживителния лъх,
зефир посред цветя заспал.

Ела, денят е мъртъв и студен.

В таз лунна нощ, с разпусната коса,
приведена над мен,
ела и дъхай в моето лице,
ела и сгрей изстинало сърце –
в таз лунна нощ, под звездни небеса.

П. К. ЯВОРОВ

ВЪЛШЕБНИЦА

Душата ми е пленница смирена,
плени я твоята душа! – пленена,
душата ми е в тихи две очи.
Душата ми те моли и заклина:
тя моли; - аз те гледам; - век измина...
Душата ти вълшебница мълчи.

Душата ми се мъчи в глад и жажда,
но твоята душа се не обажда,
душата ти, дете и божество...
Мълчание в очите ти царува:
душата ти се може би срамува
за своето вълшебно тържество.

П. К. ЯВОРОВ

ПРЪСТЕН С ОПАЛ

Мечтата ти е очарована робиня
на моята душа, която те зове;
ще дойдеш ти накрай световната пустиня,
отсам преградни бездни, върхове.

Кристално чиста като висините сини,
намериха те спяща жаждаци мечти, -
в съня на твоите шестнадесет години
душа те възжела и похити.

Над бездни, върхове, неведоми пространства
мечтата ти лети – прелита в бодър сън –
и чуя аз, в нощта на тъмни окаянства,
спасителния предразсветен звън.

Ще дойдеш ти, заря-невинност всепобедна,
в одеждата на своя ароматен свян,
и то ще бъде час на изповед последна,
слияние в един вълшебен блян.

Душата ми над тебе бисер ще поръси,
че ти ще бъдеш роза, аз ще бъда май...
И ние ще горим унесени в съня си –
и като дим в небето ще намерим край.

П. К. ЯВОРОВ

ОБИЧАМ ТЕ

Обичам те – въздушно нежна, в нежна младост,
като на ангела сънят,
и сън си ти вещателен за тиха радост
в нерадостта на моя път,
и първи път за изповед в сърце ридае
доброто и грехът,
и ето ден – и ето тъмнина е.

Обичам те, защото плуваш в полумрака
на своя неначенат ден,
и мисля аз, че ти си тя! – че тебе чака
духът години заблуден,
и в океан мъгла се вирам и страдая,
към тебе устремен,
и ето ме на бездната на края.

Обичам те, защото се усмихваш – кротка
пред застрашителна съдба,
и няма кой да чуе в устремена лодка
предупредителна тръба,
и няма да ме спре (защото аз те любя!)
ни укор, ни молба –
и себе си, и тебе да погубя...

П. К. ЯВОРОВ

ЩЕ БЪДЕШ В БЯЛО

Ще бъдеш в бяло – с вейка от маслина
и като ангел в бяло облекло...

Аз мисля днес: света прогнил от зло
не е, щом той е твоята родина.

И ето усъмних се най-подир
в невярата тревожна, искам мир.

И с вяра ще разкрия аз прегръдки,
загледан в две залюбени очи.

И тих ще пия техните лъчи, -
ще пия светлина, лечебни глътки.

И пак ще се обърна просветлен
света да видя цял при ярък ден.

И нека съсипни се той окаже!
(Веднъж ли съм се спъвал в съсипни,
залутан из среднощни тъмнини?)

Аз бих намерил и тогава даже
обломки, от които да създам
нов свят за двама ни, и свят и храм.

СЛАВЧО КРАСИНСКИ

НА ЛИЛИЯ

НА ТВОЙТА младост от полята
мечтите ми са пили дъх
и пълна е с любов душата,
тъй както кошера с медът.

И как е леко на сърцето
да си припомни в тежък миг,
че има топъл кът, където
забравям скърби и беди.

Където твойта ласка нежи
и твойта доброта зове,
и в мен избликналата свежест
прелива всички брегове!

Да бъдеш ти благословена! –
откакто тебе аз видях,
едно разсъмване във мене
разлива чудна светлина.

Сега по-мъдро аз разбирам
живота, хората, светът,
и сякаш сенокосна мирис
лъхти над ясения ми път.

И аз вървя и чувам ясно
как пей над мене вечността:
не чакай нищо по-прекрасно
на тоя свят от любовта!

СЛАВЧО КРАСИНСКИ

ТИ МИ СПОМНЯШ

ТИ МИ СПОМНЯШ с туй нежно лице
моя край в един пурпурен залез,
затова твойте тихи ръце,
като две кротки гърлици галя.

Аз те слушам усмихнат и тих
и в очите ти кротко се вглеждам –
ти си тъй упоително нежна,
като сън сред ливада си ти!

Тази галеца нежност в гласа,
този лъх от коситба далечна! –
във живота си нивга не съм
приласкаван с такава сърдечност.

Какво помня от своя живот? –
тъжни вечери, глад и затвори,
а на мойта момчешка любов
с колко грубост света отговори.

Аз мечтаех под друга звезда
в този град младостта ми да мине
и в борбата за светли години
свойто светло сърце да отдам.

А с какво ми отвърнаха тук,
гдето бях във прекрасното влюбен? –
на възторзите с кървава грубост,
на мечтите ми с кървав юмрук!

Затова, като седна до теб
и ръцете ти кротко погаля,
ти ми спомняш с туй нежно лице
моя край в един пурпурен залез.

СЛАВЧО КРАСИНСКИ

ЗАД ЗЕЛЕНАТА ОГРАДА

ЗАД ЗЕЛЕНАТА ОГРАДА ръж е нацъфтяла –
някой тихо про шумява по пътечка бяла.

Дишат морно натежали ябълки и круши –
някой в сенките полека спря и се послуша.

Зашумяха тихи стъпки в тихата градина –
някой сенките остави и през пътя мина.

Бели пръстчета безшумно портата отварят –
някой с устни като вишни тихо разговаря.

А отнейде знойно лъхна дъх на сенокоса –
някой пръсти е заровил в къдри русокоси.

И внезапно дъх стаиха нивите зелени –
някой жадно зацелува вишните червени.

Нейде бавно розовеят друми и баири –
някой в росната пътека весело засвири.

Над ръжта моминска песен леко се издига –
моя волна, моя чудна, моя чужда чучулига!

СЛАВЧО КРАСИНСКИ

ТВОЙТЕ ПЕСНИ

ТВОЙТЕ ПЕСНИ по кръчмите вечер –
като дъжд в нацъфтяли липи,
и отнейде далече, далече
една луда каруца звънти!

Знойни устни и мургава кожа
и гласът – като лунни поля!
Над каруцата черга ще сложа
и с планински треви застеля!

Да се носи низ друмите песен
и дъхът на планински сено,
а по чергата, цигански весел,
да танцува дъжда цяла нощ!

Да се свършват гори и полета
и в просторите, пълни с покой,
да блести само пътя ни светъл
и в очите ти – черния зной!

А когато дъждът се изпее
и по мокрите листи деня
като плиснато злато разлее
своя утринен пурпур пред нас –

твоя глас като сто чучулиги
да политне по вси небеса –
песента ти от клони и ниви
да роси като ситна роса!

Тази радост по кръчмите вечер
с песента си донасяш ми ти
и отнейде далече, далече
една луда каруца звънти!

СЛАВЧО КРАСИНСКИ КОГАТО СЛИЗА ВЕЧЕРТА

КОГАТО СЛИЗА вечерта
над окосените ливади,
тревите пеят песента
на нашта отшумяла младост.

Покоя котешки пълзи
и слуша как водите речни
говорят с тънките брези
за нещо скъпо и далечно.

В такава нощ на сенокос
разбирам вече неотменно,
че всеки идва като гост
на нашата земя нетленна.

И да скърбим, и не скърбим,
остава все едно и също –
спокойно да благословим
това, което се не връща.

Кое то идва с пролетта
и си отива с нашта младост,
тъй както слиза вечерта
над окосените ливади.

СТАМЕН ПАНЧЕВ

БАЩА И МАЙКА

Баща и майка беден ме родиха,
те бедни хора бяха на света,
но залог скъп сложиха ми в сърцето,
в наследство дадоха ми гордостта.

Научиха ме те да гледам смело
на всичко и с отворено сърце,
научиха ме те да не подлагам
за чужда помощ своите ръце.

И горд бях аз и в радост, и в несгоди,
с надежди горди се стремях в света,
но срещнах после сила аз, която
пречупи и сломи ми гордостта.

Пред тая сила аз смирено паднах –
в очите си човек видях се нов,
таз сила беше ти, дете прекрасно,
таз сила беше твоята любов.

СТАМЕН ПАНЧЕВ

ЗАБРАВА...

Ти скъпа, скъпа си за мен...
Писмото ти е говора в душа ми –
пак бодър съм и възроден,
пак светло бъдеще ме мами.

Забравям, че те няма, че съм сам,
и пак те виждам весела, сияйна –
забравата е цял, аз знам,
но само в гроба тя е трайна.

СТАМЕН ПАНЧЕВ

ЦВЕТЯТА ВЕХНАТ

Цветята вехнат и шумти
посърнал лист на клоните и пада —
и тях сега оплакваш ти,
а ти си толкоз, толкоз млада.

Тъмней небето и лъчи
последни милват есента оскъдна,
а в твоите хубави очи
се откроява пролет бъдна.

И виждам там и лес зелен,
поля и синкаво небе далеко —
как ти усмихваш се на мен,
как всичко ти забравяш леко!

СТАМЕН ПАНЧЕВ

ЧЕРНИ ОЧИ, ЧЕРНО ВИНО

Черни очи, черно вино –
все едно са те за мене,
все еднакво те кръвта ми
хвъргат в огнено кипене.

Черни очи сърце късат,
черно вино троши глава –
с обич луда, с пълна чаша
дните нижат се в забрава.

Пусти младини нехайни,
пуста тая орисия:
все да любя черни очи,
черно вино все да пия.

СТАМЕН ПАНЧЕВ

КАК ПО ТЕБЕ МЛАДОСТ ЧЕЗНЕ

Как по тебе младост чезне
как те любя, моме мило,
сутрин рано ти излезни,
дор не се е зазорило.

Що роса е по тревата,
то ми са сълзите жежки;
що мъгли са по полята,
то са ми въздишки тежки.

Портрета ти лежи пред мене
и дълго те изглеждам аз.
аз гледам те, а мъка сладка
гърди ми пълни в тоя час.

Към мили спомени отлита
събудила се памет в миг.
И сладки радости се нижат
в сърце за бъдни ден велик.

Очите ми във сълзи плуват
пред мисълта за тоя ден...
О, мога ли да се съмнявам,
че ти си моя свиден блян?

СТАМЕН ПАНЧЕВ

НЕДА

(Народен мотив)

Златен месец е изгреял,
да се в него свят огледа.
То не било златен месец,
най е била сама Неда.

Нощем свети, денем грее,
па из памет сите вади:
старци, мъже мълком охкат,
без ум одат луди – млади.

Старци гледат – пуста младост
домилява пак да зърнат.
Мъже гледат, па забравят
при невести да се върнат.

А ергени – ой неволя, -
изпогаря сама Неда:
сяко лудо потъмнело,
сяко лудо на кръв гледа.

ТЕОДОР ТРАЯНОВ

ВЪЛШЕБНИЯ ГРОЗД

Настъпи златно пладне
и твоят чар огрея
в дълбоката молитва
на моята мечта,
и твоя чар изпълни
плътта на грешна фея
и девствения поглед
на нова красота!

Последно откровение
крила над мен разпери
и брачната покривка
на свойта плът раздра,
заронената прелест
по плаха гръд трепери,
свенливо се разлива
по пламнали бедра!

Настъпи златно пладне
и твоят чар огрея,
ликуваща земята
поднася своя дар:
вълшебен грозд невидим
над устните ни зрее,
благоухае пламнал
свещеният нектар!

ТЕОДОР ТРАЯНОВ

КЪМ ЛЮБОВТА

Лети, не спирай, вихрена любов,
крилете въздух нощен да разпорят,
с задгробен клик на твоя ярък зов
все земни божества ще отговарят:
лети, не спирай, вихрена любов!

По тез безбройни нощни стъпала
чий саркофаг смъртта всесилна мъкне?
Любов, размахвай пламенни крила,
брегът на ведро утро ще изпъкне,
зад тез безбройни стръмни стъпала!

Смъртта избързай, вихрена любов,
чуй пляска на ведрите талази!
В ответ на твоя полунощен зов,
виж, някой в мрака бранен стих изряза:
към своя бог, о вихрена любов!

Вълшебен кораб чака те за път,
кръсти го ти с всевечното си име!
И нека смели знамена звънтят
през бурните на вси грядущи химни,
през ужаса на твоя земен път!

ТЕОДОР ТРАЯНОВ

ВЕЧНО МЛАДИ

Витае образът на бъдна есен.
Но пролетта из всеки цвят се смей!
Свещен живот, от нейний лъх донесен,
в очите ти надникнал се люлей.

В играта на мечти, лазурносини,
предсещам аз нетленна красота!
Люби! Над нас съдбата ни ще мине
кат бегла сянка в слънчева мечта!

И вечно млади в любовта ще зърнем
далечните води на вечен вир,
и първий лист ний с радост ще обърнем
у книгата на чудния си мир!

ТЕОДОР ТРАЯНОВ

ЗЛАТЕН СЪД

О, знаех аз, че твойта обич тиха
душата бурна ще успокои!
Задряма тя, когато я покриха
с блаженство чисто светлите струи.

Потънала сред тишина безбрежна,
тя своя ли в окото ти съзря,
скръбта ѝ жадно пи утеха нежна
от златни съд на твоята зора.

Отмина ти, а тя те още чака
и вредом търси твоите черти,
гадае нощем по звездите знака,
че тук отново ще се върнеш ти.

ТЕОДОР ТРАЯНОВ

ДАЛЕЧЕН ХОР

Щом възгори еляят из облачните вази
и звъннат всички корди в угаснал небосвод,
ти в шемета потъвай на морските талази,
по гребена танцувай на огнен хоровод!

В душата ти ще екнат словата вдъхновени,
на бленове ще зърнеш потайните лица,
морето ще разкрие гадния свещени
в недрата му ще пеят две пламенни сърца!

Кръвта им нека бъде небесното причастие,
когато ще дочуеш из ада лъстен зов!
От себе си свободен, сломил злина и страсти,
стани сам бог и жертва на вечната любов!

ТЕОДОР ТРАЯНОВ

НОЩНА АРФА

Ношта се събужда, и младото вино
кипи и очаква наречен жених,
нощта се събужда и пее невинно:
на твоите сълзи от извора пих!

Пробягват ръцете по арфата черна,
мелодия блика на скръб и на зной,
в далечни предели се месецът мерна
и бавно потъна към тъмен завой.

Слова несъзнати се тихо вземат,
ту стон безутешен, ту радостен зов,
нощта се събужда, самотна и в шемет,
макар и в страдания, тя чака любов!

ТЕОДОР ТРАЯНОВ
МАГЕСАНА ГОРА

Долавям и нощем и денем
тих повик из тъмни гори,
тих повик на образ неземеи,
извезан от сини зари.

Вървя аз, но пътя се губи,
притваря се гъстият мрак,
усеща сърцето що люби:
ти чакаш на срещния праг.

Но бавно из хралупи скрити
измъкват се диви жени,
събират, заклинат тревите,
и виещи готвят злини.

Къде си? при тях ли научи
да ставаш на лека мъгла,
магеса ли горския ручей
да шепне безумно: ела?

Проклинаш ли странното чудо,
та нощем и денем зовеш,
не чакаш ли сетна пробуда
из твоя неземеи копнеж?

ХРИСТО СМИРНЕНСКИ

СНЕЖНА ПЕСЕН

С колко нежност и разкош
зимата ни приласка –
колко странно тази нощ
тръпне твоята ръка!

В тайнствения полумрак
шепне огнелика страст
и гирлянди девствен сняг
свеждат вейките над нас.

През капризна топлота
звънко твоят смях звучи
и усмихва се мечта
в теменужните очи.

А снежинките летят –
в тебе влюбени и те,
и целувайки те, мрат
в мраморното деколте.

И далеч, далеч градът
тъне в сребърни петна;
странно сплитат се, трептят
цветни ленти светлина.

Там е празнично сега,
тътнат шумните тълпи;
в блян по нечия снага
златен блясък се топи.

Но аз двойно съм богат
в тези трепетни нощи;
аз съм още толкоз млад,
толкоз хубава си ти!

И напразно тук сега
някой черен дух шепти:
«Плъзгаво е по снега
в тези нощни самоти!»

Ах, над нашите глави
смешна истина звъни:
плъзнали сме се, уви;
още в ранни младини!

ХРИСТО СМИРНЕНСКИ

ПОД ЧЕРНИ РЕСНИЦИ

«Каж ми, ледено сърце!»

Под черни ресници трепти
звездата на огнен копнеж,
а все тъй безмълвна си ти
и ръсиш усмивки от скреж.

И дните минават над нас
бездомни кат сини мъгли
и стене сподавена страст
под хладни гранитни скали.

А празник ще бъде и ти
ще тръпнеш под сватбен венец
и там за последно прости
ще дойде смутен чужденец.

Аз – бледен, студен истукан,
ти – властна над шеметен зов:
ще звъннем стакан о стакан
за нашата светла любов.

И няма нас дух непризван
от светлия миг да лиши:
в смеха на празнуващ стакан
ще плачат две болни души.

ХРИСТО СМИРНЕНСКИ

ПРОЛЕТЕН ГРЯХ

Усмихнато слънце припече
и пролетен химн прозвъни,
мечтите ми връщат се вече
от топлите южни страни.

Небето разля милиарди
въздушни целувки – лъчи,
излезте, деца, в булеваеда
с искрящи, влюбчиви очи.

Анета, Жанета и Мери
и проче амурни сестри,
открийте сърдечните двери,
макар да сме пак без пари.

И нека всуе ви не молят
горящите наши души –
ужасен грях върши напролет
тоз, който не ще да греши!

ХРИСТО СМИРНЕНСКИ

ИЗПЛЕТЕНА СЯНКА

На Лорелай

Изплетена сянка от бронзови нишки,
косата ти ярко пламти;
що горест жестока, що бурни въздишки,
що цветни и знойни мечти.

Щом здрач теменужен притули полята,
аз бродя от скръб осенен
и русите къдрици в чудна позлата
ах, бляскат ли, бляскат над мен.

В душата ми зашепне натъжена лира
за твоите руси коси
и всяка къдрица кат тежка рапира
над мен безпощадна виси.

Желал бих, желал бих косите ти меки
чело ми с любов да допрат,
желал бих тогава да стихна навеки
от ранна, но сладостна смърт...

Изплетени сякаш от бронзови нишки,
косите ти ярко пламтят;
що горест жестока, що бурни въздишки,
бушуват сред пламнала гръд...

ХРИСТО СМИРНЕНСКИ РОЗОВ ТРЪН В СЪРЦЕТО

Тя – засмяна и игрива,
тя – вежлива и добра,
от градинката си малка
бели рози ми набра.

И кат палава принцеса
в своя снежен маркизет
грациозно завърте се
и поднесе ми букет.

Но веднага пребледняла
сви рубинени уста:
- Ах, убола съм ви пръста –
тихичко продума тя.

- Колко, колко съм неловка!
Много те боли, нали?
- Не, госпожице красива,
пръста никак не боли!

- Да, но виждам кръв по него,
малко светло колелце.
- Не, кръвта не е от пръста,
а от моето сърце.

ХРИСТО ЯСЕНОВ

МАДОНА

1

Зад пустинните полета и далечните гори,
дето месеца не грее и зората не зори –

в тишината на скалите, надалеко от света –
гина светлата мадона в безотрадната самота.

а разсеял бих тъмите, превъзмогнал бих и
страх,
и понесъл бих се гордо над суетности и прах,

и заключения замък бих посегнал да руша,
за да любя и лаская тази трепетна душа.

но страхувам се, че моя тя ще бъде само ден,
а на втория – от нея аз ще бъда уморен.

А желал бих да я любя, вечно да я любя аз,
превъзмогнал в любовта си катадневности
и мраз.

2

Аз ида бледен, тих и морен – дете на тъмните
пустини,
и търся светлата родина на волен отдых
и сълзи;
аз търся цветните килими на твоите
губери-градини
и хладна сянка под листата на твоите
къдриви лози.

Аз ида бледен, тих и морен и търся шемет
и забрава,
за да убия – лековерен – греха на всяка суета;
аз ида кротко да почина под твоята пролетна
дъбрава,
аз ида тебе да целуна, о моя горда красота.

И пак до тебе коленичил – дете на делничните
битви –
кат съща майка милостива прегръдки
топли разтвори:
жадувам галения шепот на твоите
вечерни молитви,
жадувам грейналия трепет на твоите
румени зари.

3

Помогни ми да преплувам напреплувани
морета
и да видя чудесата на неведоми страни;
дай ми слънце, за да сгрея помразените полета
дай ми пролетното слънце на безоблачните дни!

Дай ми пясъчния вихър на пустинята безкрайна
и бленуваните ласки на бленувана душа;
дай ми вярата на бога и великата му тайна,
да не мога обезверен, да не мога да греша.

И до мене приютена, приласкай ме, като майка! –
Търся топлото дихание на откъснати цветя;
търся грейналия простори и окрилата на чайка,
за да мога, като нея, над морета да летя.

А когато притъмнеят безпределните
простори
и потърся обездомен аз родина и покров,
отвори ми ти вратата на широките си двори
и налей ми от виното на великата любов.

Помогни ми да преплувам напреплувани
морета
и да видя чудесата на неведоми страни;
дай ми слънце, за да сгрея помразените полета
дай ми пролетното слънце на безоблачните дни!

4

Усещам те, когато нощта молитви шепне,
усещам те в тъгата на всякоя сълза,
и сутрин те усещам, когато лист потрепне
и глухо се откъсне от бялата бреза.

Усещам те навсякъде – велика и безкрайна, -
ти пееш и танцуваш под лунните лъчи.
За другите си бездна, за другите си тайна,
а моят дух те знае – и люби, и мълчи...

ХРИСТО ЯСЕНОВ

МАРГАРИТА

Маргарита, Маргарита, светла утринна роса,
ти си чиста като свода на далечни небеса,
и невинна, и виновна – кой ли тъмен те роди?
Маргарита, Маргарита, ти си в моите гърди.

Ти си пение и пролет,
и томление, и смях;
ти – падение и пролет,
и ридание, и грях.

Маргарита, Маргарита, ти си вечната мечта,
превъзмогнала и бога, и небето, и света;
ти си толкова далечна и тъй близка си на мен
Маргарита, Маргарита, ти си вечер, ти си ден.

Ти си приказна поема,
пълна с тъмни чудеса;
приласкай ме да задрема
в твойта свилена коса.

Маргарита, Маргарита, ти – пробуждане и сън,
ти – мелодия и мъка, ожидание и звън;
аз те любя и забравен, искам да те утеша,
Маргарита, Маргарита, топла трепетна душа.

ЦАНКО ЦЕРКОВСКИ

ОТЛОМКИ

1

Всяка вечер из полето
аз се скитам;
звездиците на небето
препрочитам.

Снощи вечер две звездици
там липсаха,
взрях се в твоите две очици –
да, те бяха...

2

В градинка цвете си посяла –
не вирее,
ти всяка вечер го поливаш –
то жълтее.

Със поглед мене сал погали –
що бе сила!
в сърце ми рози разцъфтяха –
бери, мила!

XI

на небето синевите,
на морето дълбините –

в твоят поглед аз видях.

Но безкрилен за небето
и безсилен за морето –

сведох поглед, занемях...

XIX

Късно вечер хоратаме

двамца с нея;

късно ний се дяволиме:

пей ми, пея.

Но легна ли – сам самувам,

сън копнея, -

ах, как искам да сънувам,

че съм с нея!...

ЦАНКО ЦЕРКОВСКИ

ДА БИ ЗНАЛА, МАМО...

Да би знала, мамо,
да би ти разбрала
колко сладки сълзи
с либе съм проляла;

колко мили думи
думала, редила;
колко росни китки
давала, дарила;

ти не би ме толкоз
съдила, гълчала,
с първа свидна дума
нему би ме дала.

Дала би ме, мамо,
добро би сторила –
на две сърца клетки
радост би дарила...

-

МОМИЧЕ, МАЛЪК ДЯВОЛЕ,

не ми минавай през двора,

не ми създавай ядове,

че малко ли са моите,

къде да дявам твоите.

-Собирай, лудо, собирай,

турай ги в свилни джобове,

чувай ги, лудо, до пролетта,

упрегни сиви волове,

разори черни угари,

па насея, лудо, ядове.

Ако ти никне тинтява,

тъжен че ходиш по мене,

ако ти никне босилек,

болен че лежиш по мене,

ако ти никне любика,

че да ме любиш до гроба.

НАРОДНА ПЕСЕН

МОМЧЕ дава злато за девойче,
момче дава, майка му не дава.
- Не дай, синко, злато за девойче,
девойче е голяма измама,
она че тебе младо да измами!
- Нече мене младо да измами,
вода носи кръз мои дворове,
китка бере по мои градине,
венци вие по мое одае,
та ги реди по мои кровати.

НАРОДНА ПЕСЕН

Я ДОЙДИ, либе, я дойди,
я тази вечер, я друга,
да видиш, либе, да видиш,
какво съм одре направил:
краката съм му оставил
от зелен кръстат босилек,
озглаве съм ти поставил
от гюл, от червен тръндафил.
Двамка със тебе да легнем,
рамо до рамо да турим,
буза до буза да сложим.

НАРОДНА ПЕСЕН

СИТЕН ДЪЖД ВАЛИ КАТО МАРГАРИТ,
моето либе коня седлае
на кяр да иде на каравлашко.
Азе му думам и му се моля:
“Поседи, либе, тая година,
тая година и тая зима:
пари се, либе, севга печелят,
младост е, либе, еднаж на света,
младост минува като росица:
заран я има, денем я нема!”

НАРОДНА ПЕСЕН

Лъжовен свете,
греховна душо,
я стой, послушай
що ща ти кажа:

Цвете се носи,
доде е росно –
либе се либи,
доде е младо!

ВМЕСТО ПОСЛЕСЛОВ

«Аз искам да те помня все така...» Не го ли казва или поне него ли мисли всеки за своята любима? И не са ли изказани най-хубавите чувства към нея в стихотворна реч. Излял ги е народния певец и поетът. В тази книга сме се позовали само на онези поети, които вече не могат да добавят нищо към това, което са имали да кажат за любовта. Защото ние още се възторгваме и разочароваме, а те вече са в отвъдното.

Това наистина е букет от много познати и заедно с тях от редки, почти непознати цветя. Наред със стихотворенията на водещите класици, които знаем наизуст, в него има и стихотворни образци от позабравени, великолепни творци, чиито цветя рядко са слагани в букет. В този смисъл с него вездесъщата и всеобемна любов наистина се доказва като такава.

Любовта! Еднакво силна, една и съща и толкова различна за всеки в различните условия и времена... И макар изразните средства да са различни, вълнението, което ги поражда и което те пораждат, е еднакво. А останалото живо през вековете, онова,

изпято от народния певец за любовта, е най-яркото доказателство за непреходността, към която любовта винаги се е стремяла и постигала.

И макар никога, събираните на едно творби да не са художествено равностойни, любовните стихотворения са равностойни в копнежа за взаимност и красотата на изживяването. И така, те всички се превръщат в равнопоставени откровения на любовта.

Предпочитанията, нивата и възможностите на възприемане са различни. Ето защо този подбор е направен така, че всеки да намери своето любовно стихотворение. Един – прямото, друг – иносказателното.

По света има много хубави любовни стихотворения. Но това е българското усещане за любовта.

Атанас Звездинов